

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom
„KOROŠKI SLOVENEK“
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.
Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:
Pol. in gosp. društvo
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

List
za politiko, gospodarstvo
in prosveto

Izhaja vsako sredo.

Stane četrtletno: 1 šiling.

Za Jugoslavijo
četrtletno: Din. 25

Pozamezna številka 10 grošev.

Leto V.

Dunaj, 10. junija 1925.

Št. 23.

Deželni zbor

(Konec.)

Kratko bi omenil še ljudsko štetje. Doslej še sicer nimamo uradnih podatkov, ali kolikor je izdal dr. Wutte, smo bili zelo reducirani. Ne boli nas: domačini itak vedo, kako stvar stoji, če pa hočete porabiti to v inozemstvu, moremo mi isto tudi. Dr. Wutte povdarja, da se šteje v Avstriji na demokratični podlagi in da določajo komisariji občine. To vešča, ali praktična izpeljava je drugačna. K temu imamo zopet navodila okrajnih glavarstev Velikovec in Celovec-dežela, ki kažejo, kako stvar v praksi izgleda. Štejni komisariji občine Blato so bili že imenovani in imeli polovico dela izvršenega, ko je prišel 10. marca odlok okr. glav. z dne 6. III., ki je naravnost določal nove šteвне komisarije (o tej zadevi smo v našem listu že poročali. Op. ured.). Ti so ljudsko štetje tudi dejansko izvedli, tedaj ne občine. To pa vsled tega, da je po zakonu dovoljena kontrola lažja; treba je pogledati samo šteвне pole, pa se vsled samih pečatov ni mogoče spoznati. Vsled ljudskega štetja se je uvedlo kazensko postopanje proti občinskim funkcionarjem in drugim ljudem občine Bistrica pri Pliberku, ki še teče. In ti ljudje morajo toliko in tolikokrat k deželni sodišču v Celovec, ali iz tega ne bo nič (kazensko postopanje se je ustavilo in koroški režim je za blamažo bogatejši, Op. ured.). Radi bi vedeli, v čem obstoji hudodelstvo.

Govornik se obrača nato proti zakonu o zopetni naselitvi in zemljiškoobratni komisiji in ugotavlja, da se socialno vprašanje da rešiti edino na podlagi pametne agrarne reforme. Če se katerikoli zakon le more, se uporabi gotovo proti nam. Zakon o zopetni naselitvi vsebuje stavek, da morajo biti prosilci nemške narodne pripadnosti. Kako je mogoče spraviti to v sklad z mirovno pogodbo in z ustavo? Nave-

sti hočem dva slučaja. Hranilnici in posojilnici v Dobrli vasi in Št. Janžu v Rožu sta si že pred vojno pridobili posestva. Hranilnice gotovo ne gredo za dobičkom in so posestva, ki so jih morale prevzeti, oddale v najem. Agrarna komisija pa je ta posestva zasegla, ker se je v prvem slučaju našel prosilec, ki se je hotel na naš račun okoristiti, drugi slučaj pa še teče. Hranilnica in posojilnica v Dobrli vasi je po dolgi pravdi izsilila ugodno rešitev. Z zemljiškopravnimi komisijami imamo Slovenci najslabše izkušnje. Koroškim Slovincem je nakup zemljišča in posestev popolnoma onemogočen in tu ne pomaga nič. Po zakonu so sklepi tajni in za sklep zadostujeta že dva člana. To pove vse. Sem mnenja, da take naredbe ne spadajo več sem.

G. poslanec je zaključil: Mi zahtevamo, da velja tudi za nas zvezna in deželna ustava in mirovna pogodba o varstvu manjšin in da se za postopanje proti nam ne uporabljajo represalije in drugi momenti. Dokler nimamo tega prepričanja, tudi ne bomo glasovali za proračun.

G. poslanec dr. Petek je pri podrobni razpravi o šolstvu zopet povzel besedo in izjavil: Tudi letos imamo težavno nalogo, da zastopam šolske zahteve slovenske manjšine. Položaj se od lani ni dosti spremenil, samo takozvani javni ljudski šoli s slovenskim učnim jezikom v Št. Jakobu v R. oziroma v Št. Rupertu pri Velikovcu sta prenehali obstojati. Nek list je pripomnil k temu, da je konec „neslavne komedije“. Komu so bile te besede namenjene, list ni povedal; najbrž naslovu tistih, ki so ti dve šoli ustanovili.

Lažje mi je danes govoriti o slovenskem šolskem vprašanju, ker je o tem predmetu razpravljal že poslanec Tinzl v rimskem parlamentu. Človek bi mislil, da bo zastopnik Nemcev v Italiji zagovarjal koroški šolski sistem,

ki se je menda v 50 letih tako dobro obnesel. Tega ni storil, pač pa je ponovil temeljne zahteve, ki jih mi zahtevamo tukaj že desetletja. Le žal, da koroški listi njegov govor niso posneli v celoti, ker bi bilo javno mnenje tedaj na naši strani. Javnost je prešla preko tega, ker se ne piše rado, kar bi nam koristilo.

Ena krivica se je vendar popravila, in sicer je bil v koroško šolsko službo zopet sprejet eden učiteljev, ki so po vojni v času zasedbe stopili v službo jugoslovanske države, učitelj Aicholzer. Poslalo se ga je vsled previdnosti sicer v Eisentratten, a kolagoma se ga pošlje mogoče vendar dol.

Kar se tiče šole same, imam omeniti, da se je glede Sel doseglo neko približanje našemu stališču. Glede šole v Št. Jakobu se nam je pred časom obljubilo, da se vzpostavi predvojni položaj. Obljubo smo sicer imeli ali kako je šola izgledala, o tem sem se sam prepričal. Vsled enega razreda se je občina kaznovala na ta način, da se je vpeljal poldnevni pouk. Naši kmetje so sami uvideli, da se ne misli resno na ugoditev zahtev slovenskega prebivalstva in na izpolnitev šole, zato so slovenski starši prosili in izjavili, da pošljejo do rešitve šolstva v smislu slovenskih zahtev svoje otroke v utrakvistično šolo, da neha poldnevni pouk. S tem pa še ne odpade zahteva po šoli v Št. Jakobu v smislu naših zahtev.

S početkom letošnjega šolskega leta se je uknila tudi šola v Št. Rupertu. V Št. Rupertu smo stavili še leta 1920, tedaj takoj po plebiscitu, zahtevo, da se zopet otvori prejšnja zasebna šola, ki je obstojala že desetletja, in sicer v smislu predpisov o zasebnih šolah v obliki vloge na deželno šolsko oblast in izpolnili tudi vse točke, ki jih predpisuje zakon. Zakon pravi, da mora deželna šolska oblast dovoliti otvoritev, ako so izpolnjeni vsi pogoji. Kljub temu še do danes na vlogo nimamo odgovora.

PODLISTEK

Kratka zgodovina Reberce.

(Konec.)

Marko Sager je dal vlti tudi tedanji največji zvon in sicer v Volšperku leta 1585. Ko so pobrali med svetovno vojno največji zvon, je bil zopet stari zvon kot največji v veljavi, dokler ni dobil leta 1923 tekmeča, da je sedaj celo pet zvonov, ki vabijo verne župljane z ubranimi glasovi v božji hram.

Do prave moči se red vitezov Sv. Jurija nikdar ni mogel pospeti. Manjkalo je denarnih sredstev, tudi so slabo gospodarili. Ko so divjali Turki leta 1476 okoli mesta Millstat, so ostali ti hrabri vitezi rajši za ozidjem.

Vsled tega je podaril cesar Ferdinand II. z darilno listino z dne 26. julija 1598 vsa posestva tega reda jezuitom, ki so dobili s tem tudi Reberco in leta 1603 tudi samostan avguštincev v Dobrli vasi.

Ko je bil red jezuitov leta 1773 razpuščen, postala sta župnija in komenda na Reberci cesarska last, vsled česar se je tudi imenovala cesarsko-kraljevska župnija in komenda na Reberci.

Cesar Leopold II. je podaril župniji Reberca planino na Jezerskem, ki je spadala že prej

in komendi in je tudi dovolil, da je imel vsakokratni župnik naslov komendator, kar je ostalo še do danes.

Ime komendator je za tukajšnje prebivalce naslov, ki zasluži posebno spoštovanje. Izgovarjajo ga pa navadno le „komatevr“. Na nekdanjo slavo komendatorjev spominja še narodna govornica, da je bil komendator dopoldne duhovnik, popoldne pa je opasal meč in šel kot častnik po vasi oziroma kakor ljudje pravijo po mestu.

V komendi je prebivalo baje do dvanajst duhovnikov in vitezov, kar z ozirom na obširno poslopje ni neverjetno.

Komenda Reberca je postala navadna župnija, ki je spadala do leta 1786 pod goriško nadškofijo. Dne 19. aprila 1786 je pripadla ta župnija lavantinski škofiji. Leta 1855 je delil v cerkvi na Reberci škof Anton Martin Slomšek zakrament sv. birme.

Glasom konocucija z dne 22. oktobra 1858 je pripadel velikovski okraj in s tem tudi župnija Reberca h krški škofiji.

Na Reberci je bilo od leta 1459 vsega skupaj 25 komendatorjev.

Drugi komendator, Schöffnar, je pridobil planino pod Obirjem, ki še sedaj nosi ime Šefnarca.

Od komendatorjev sta bila Andrej Kronabethvogel, 1680—1707, in Adam Hellweger,

1708—1709, Štajerca, doma iz Slovenskih goric. Zadnji je umrl v Št. Jakobu v Slovenskih goricah, kjer je imel svojo hišo in posestva.

Valentin Rohrmeister spada med najbolj znamenite komendatorje. Bil je doktor bogoslovja, apostolski protonatorij in generalni vikar vseh cerkev, ki so bile pod oblastjo samostana Millstat. Bil je od leta 1727 — 3. septembra 1775 — dneva smrti na Reberci. Pokopan je v grobnici v cerkvi, kjer je vzdana tudi spominska plošča, skrita za spovednico.

Trajen spomin je zapustil tudi komendator Andrej Raspotnik, ki je uredil arhiv in sestavil spominsko knjigo, ki je sedaj edini vir za preiskovanje zgodovine komende, ker so vse listine — razun ustanovne iz leta 1495 — prišle v zgubo, posebno leta 1919, ko so okoli Reberce divjali hudi boji.

Andrej Raspotnik je vpeljal tudi šolski pouk in ga izvrševal v takozvani prikvonci — poslopje ob koncu komende — z velikim uspehom, na kar se še dandanes starši ljudje z veseljem spominjajo.

Nepozabna ostaneta tudi komendatorja Matej Šervicelj doma iz Golšove 1887—1901 in Valentin Šumah iz Sinče vasi 1901—1904. Kot vzorna duhovnika, z dalekosežnim duševnim obzorjem sta si pridobila z ljubkim obnašanjem srca vseh župljanov. Kot vrla narodnjaka ostaneta zapisana v zgodovini koroških Slovencev.

Deželni šolski svet še šolo vedno ni vzel na znanje. Od zasebne šole je treba ločiti novo-ustanovljeno javno ljudsko šolo s slovenskim učnim jezikom v Velikovcu, ki se je prenesla pozneje v Št. Rupert. Zasebno šolo smo zahtevali, ker je že desetletja obstojala. Deželni šolski svet se je odločil za otvoritev javne šole v Velikovcu in sem prepričan, da je ugotovil tudi pogoje za otvoritev šole, ki jih predvideva zakon, ker bi se drugače ne dal opravičiti zato potrošeni denar. Šolo v Velikovcu mi nismo zahtevali. Deželni šolski svet sploh nikdar ni imel resnega namena, ustreči manjšini, temveč se je hotel le izogniti pritisku s strani Društva narodov. Naša šolska zahteva v Št. Rupertu obstoja kot doslej naprej, ker naši otroci ne izumrjejo.

Mi bomo ob priliki zopet prišli z našo zahtevo po šolah, ki odgovarjajo našim potrebam, in bomo videli, koliko otrok se prijavi. Gre se vedno le zato: zakaj se nam ne da šole, kakoršne hočemo, potem se pa reče: to so šole za vas, misli se pa šole za druge. Dajte nam šole, kakoršne hočemo in videli boste, da bodo otroci prišli sami!

Vsenemške binkošti v Kufsteinu.

V Kufsteinu se je vršilo o binkoštnih praznikih manifestacijsko zborovanje nemških nacionalno-bojnih društev ali kakor pravijo sami — „Schutzvereine“ — iz Avstrije, Nemčije in drugih dežel. V prvi vrsti je bil udeležen nemški „Schulverein“, „Südmarka“, potem „Ostmarka“, in druga slična društva.

Zanimivo je bilo to zborovanje. S posebnim povdankom so naglašali razni govorniki, da se je delokrog organizacij silno razširil, kajti Nemci so morali odstopiti vsled poraza 18 milijonov svojih rojakov tujim državam in narodom, ki sedaj gospodujejo nad njimi. Poleg teh je še 20 milijonov Nemcev, ki živijo raztreseni v večje ali manjše kolonije širom sveta in glede katerih je nevarnost, da se bodo odtujili svojemu materinemu jeziku. Društvo za podpiranje nemštva v inozemstvu je pred vojno zbralo komaj 150 tisoč mark; danes izvršuje milijonsko delo.

Na binkoštni pondeljek se je vršilo slavnostno zborovanje, na katerem so nastopili razni zastopniki „obrambnih“ društev. Govorniki so v navdušenih besedah pozivali zlasti matere, da naj vzgojijo otroke v vsenemškem duhu in pripravljajo mladino na boj, ki bo priboril nemškemu narodu tako življenje, kakoršno mu gre po njegovi slavi, moči in kulturi. Odposlana je bila tudi pozdravna brzojavka prezidentu Hindenburgu.

V okvirju slavnostnega slavlja se je vršilo že v soboto zborovanje nemških žen. Povdar-

Matej Šervicelj si je pridobil še posebno zaslugo za nas, da je dal napeljati od daleč po železnih cevih vodo, kar je znatno olajšalo dobivanje vode. Ljudska govornica pravi, da je bil nekdanj na sredi vasi vrelec; ker pa ženske niso mogle dočakati, da bi bil škaf hitro napolnjen, izpodrivale so druga drugi posodo. Da so vsled tega klicale takšne svetnike na pomoč, ki jih ne najdeš v nobenih litanijah, je ujemno; vsled tega je tudi vrelec vsahnil.

Pri župniji Reberca je bila že leta 1495 ustanovljena kaplanija. Na Reberci je bilo kakor razvidimo iz listin, 30 kapljanov, zadnji je bil Ivan Globočnik do leta 1864, umrl je na Jerzerskem leta 1876.

Omeniti bi bil še križ Sv. Roka na vrhu Šimanove gore, ki so ga postavili Reberčani leta 1480, ko je razsajala kuga po Podjurski dolini. Vsako leto na dan sv. Roka — 16. avgusta — je procesija k temu križu in božje oravilo, ki je nekaj vznešenega in me je vedno spominjalo na prizor, ko je imel Kristus pridigo na gori.

Tako sem podal o tebi, draga mi rojstna vas, v kratkih notezah svojo zgodovino: obširen spis, ki sem ga sestavil, vsled med tem nastalih razmer za sedaj ni mogoče objaviti.

Neznatna si se mogoče zdela, draga Reberca, popotniku, ki je hodil tu mimo, a dokazala si, da imaš tudi svojo zgodovino. Zato naj

jala se je važna naloga nemške matere pri vzgoji naroda. Nato je zborovala vsenemška dijaška omladina. Prof. Hübler iz Gradca je referiral o obmejnem delu na jugovzhodu in je posebno opozarjal nanj omladino, zlasti mladino iz inozemstva. Dejal je, da mora biti vsenemško delo v teh deželah tem močnejše, čim bolj je nemštvo združeno, kajti v zapadnih obmejnih deželah ga slabi pogubni separatizem.

Zanimiva so izvajanja nekaterih govornikov, ki so predvsem pozivali Nemce k slogi in skupnosti, kajti samo tako bo mogoče doseči velik narodni ideal in izpolniti stari nemški sen: en narod, ena sama močna, smotreno urejena država od Severnega morja do balkanskih nižav in Adrije. Navajamo zgolj govor predsednika „Zveze inozemskih Nemcev“, bivšega državnega tajnika Hintzeja. Govoril je med drugim:

„Ta ura je posvečena slogi. Odpovedali smo se neslogi. Ne obračamo se niti k stanovom niti k razredom. Obračamo se k vsem: mladim in starim, visokim in nizkim, dninarjem in vodilnim državnikom. Naša zahteva je: bodite zvesti Nemštvu. Obračamo se k nemški materi, ki naj vedno uči otroka: Pomni, da si Nемец!... Naše orožje je silnejše kot katerekoli drugo: vera vase. Razkosani smo in ozlovoljeni, ali mi živimo in delamo za dan vstajenja. Nismo brez orožja; ostalo nam je to česar nam ne more nihče vzeti: nemška duša. Za njo gre! Če bomo v boju za nemško dušo ostali zmagovalci, tedaj bo nemški narod zopet začel tako, da bo življenje vredno življenja.“

Besedam je sledilo burno odobravanje. Videlo se je, da je govornik govoril iz srca. In brž nato je bil sprejet pozdrav Hindenburgu kot predstavitelju tiste sile, ki naj Nemce zedini in ojači, da bodo postali svetoven narod.

Sile brezpogojne pokornosti narodni disciplini. Ta disciplina je podrejena narodni ideji. Narodna ideja pa znači imperijalizem: nemško gospodstvo vsaj v srednji in vzhodni Evropi.

POLITIČNI PREGLED

Ženeva. Začasno ima Društvo narodov zasedanje in se bavi tudi z avstrijskim vprašanjem. Prisotni so dr. Mataja, dr. Zimmermann in še nekaj drugih delegatov. Avstrijski odbor je odklonil prošnjo po zveznem inozemskem posojilu. Sprejel pa je dr. Zimmermannov predlog, da se da 48 milijonov dolarjev za novčano rezervo. Zvezni železnici naj bi se dal kredit 18 milijonov dolarjev v treh letnih obrokih. Železnica bi imela rada 20 milijonov. Denar se porabi za elektrifikacijo prog v omejenem obsegu. Poleg kreditov železnici je na dnevnem redu še priprava za komisijo za proučevanje gospodarskega položaja. Naša vlada je samo

vsak obišče ta kraj nudi mu dosti naravnih lepot.

Posebno meni ostaneš vedno v spominu, saj tam mi je tekla zibelka, kjer sta me, kakor sem pravil, nekdanj v šalji obliki, nesla botra v cekarju h krstu v cerkev sv. Jerneja in me nazadnje zgužila, ker sta se pri Grajnerju preveč nasrkala rujnega vinca — da je zgedalo nazadnje tako, da bi moral jaz nesti botra domu in pozvoniti juternico, ker je tudi mežnar Kolar zasnal.

Ljubko gledam na te, bela cervkva, ki sem hodil držeč se maminega krila v cerkev, občudujem te, veličastna komenda, kjer sem zadaj za sivim zidovjem v hladni senci košatega oreha ob talinstvenem šumenju bistrice Bele in žvrzoleniu drobnih ptičic ali na pod orjaško lipo na dvorišču, staro naimani 400 let, si ubijal v glavo kanonsko in rimsko pravo.

Zapustiti sem te moral že pred davnimi leti — bivam v solnčnih Slovenskih goricah, od koder so spravljali nekdanj komendatorji iz svojih vinogradov rujno vince v svoje prostore, hladne kleti.

Od tam gledam s hrepenenjem sinje gore, pod katerimi sanjaš ti, srečna draga vas domača, kličem ti v slovo:

Bod' srčno mi pozdravljena — nikdar ne boš pozabljena.

prosila, da se pošlje komisija, ki bo poročala potem Društvu narodov.

Avstrija. Velikokrat se je že napovedal prihod dr. Beneša na Dunaj ali Beneša menda ne bo. Mogoče so temu krivi nekoliko tudi hakenkreuzlerji, ki so hoteli prirediti dr. Benešu primeren sprejem. Nacionalisti imajo dr. Beneša globoko v želodcu, zato si lahko predstavljamo obliko sprejema. — Moskovski sovjeti so se končno zadovoljili s ponovno izjavo dr. Mataje, da se ni hotel vmešavati v notranje ruske zadeve, temveč je govoril le teoretično o možnosti boljševiške propagande pri nas. To je državi mnogo škodovalo, ker so se sovjeti poslužili vsled izjav enostavnega a najučinkovitejšega sredstva, razveljavili so vse trgovske kupčije. — Poroča se, da so Kanada, Nemčija in Francija pripravljene sprejeti nekoliko deset tisoč delavcev, da se omeji brezposelnost, ki požre letno 900 milijard kron. — Naš poslanik v Beogradu je prosil jugosl. vlado, da bi preložila rok za izselitev naših delavcev in nameščencev vsaj za delavce podjetij z nemškim kapitalom. Izgon tujih delavcev je opravičljiv, ker vlada tudi v Jugoslaviji brezposelnost in mora država predvsem gledati na to, da dobe domačini naprej delo.

Sanirar Zimmermann se ne obnaša, kakor bi se moral obnašati generalni komisar in kakor se mora obnašati vsak drug naš državljani. Pred mesci ga je zalotil v vlaku nek poslanec ko je držal noge na sedalu in ga opomnil, da je to proti predpisom. Glede onesnaženja in poškod vagonov so pri nas dokaj strogi in jasni predpisi, kar je tudi popolnoma pravilno. Plačati je moral kazen, a je napravil majčken škandal. Zadnjič se je peljal proti Dumajskemu Novemu Mestu z avtomobilom, kjer je mitniška zavora in vsak avtopotnik mora plačati en šiling mitnine. Generalni komisar je odgovoril, da ga to nič ne briga in se peljal dalje. Mitničarka pa je obvestila o tem policijo Dumajskega Novega Mesta, ki ga je zadržala. Tam je povedal, da je gen. kom. Zimmermann. Ubogi g. Zimmermann ima milijardne letne dohodke, pa ne more plačati mitnine. Sanirarji so izkoriščevalci. Pa bi ne bilo treba teh ljudi, če bi se pri nas delalo, kakor se mora delati, in če bi se ne zapravljalo pri veselicah, plesih itd. težko pridobljeno narodno premoženje.

Komunistični kravali v Linzu. Na binkoštno nedeljo so imeli v Linzu shod veterani. Naknadno so sklicali tudi komunisti svoj shod, ki ga je pa oblast prepovedala, da prepreči spopade. Komunisti se na prepoved niso ozirali, dobili so ojačenje z Dunaja ter priredili obhod po onem delu mesta, kjer so zborovali veterani. Pri tem je prišlo do hudih spopadov s policijo. Okrog 250 komunistov je bilo aretovanih. Nekaj so jih izročili sodišču, druge pa so poslali za tovornim vlakom nazaj na Dunaj. Pri telesni preiskavi se je ugotovilo, da je bilo mnogo komunistov oboroženih z revolverji, bodali, gorjačami in jermeni, dasi jih je mnogo razorožila pred odhodom z Dunaja policija, ki jim je odvzela tudi sovjetske zastave.

Lansing za priključitev Avstrije Nemčiji. Robert Lansing, bivši ameriški državni tajnik za zunanje zadeve za časa Wilsonovega predsedstva, je objavil glede priključitve Avstrije k Nemčiji sledečo izjavo: „Priključitev Avstrije k Nemčiji bi pospeševala mir in gospodarski razvoj Evrope. Ta svoj nazor sem razložil leta 1918. v neki spomenici in ga od tedaj nisem menjal. Ne verjamem, da bi se mogla Avstrija brez združitve z Nemčijo industrijsko ter sploh gospodarsko dvigniti. Če imajo Italijani Jadransko morje, potem naj imajo Avstrijci izhod na sever. Po mojem mnenju ne postane položaj v srednji Evropi stabilen, če ne bo izvedena priključitev Avstrije k Nemčiji. Gospodarsko bi bila tudi druga rešitev mogoča, ta namreč, da bi se dosegla gospodarska enotnost med Češkoslovaško in Avstrijo: na tudi ta priključitev bi naležala na velike težave in povzročila večne konflikte. Moji interes in interes vsakega Amerikanca obstoji v tem vraščanju samo v prevdanku, katera rešitev bi mogla najbolj pospešiti splošno obnovo Evrope.“ — Izjava Lansinga uporablja nemški listi nad vse pridno za utemeljitev nujnosti priključitve Avstrije k Nemčiji.

Jugoslavija. Pogajanja z Grško so se razbila, ker grški delegati niso hoteli pristati na jugoslov. predloge. V prvi vrsti zahteva jugoslovanska vlada upravo in uporabo železniške proge Solun—Gjvngjelije, ki je jugoslovanska last, ker bo postala prosta solunska luka tudi dejanski jugoslov. lastnina. Neuspeh pogajanj je napravil na Francoze zelo neugoden vtis in bodo grški svetovali, da popusti, da se preveč ne izolira, ko ima itak dosti neprijateljev. — Sporazum med radičevci in radikali je zavil še vedno v meglo. Pašič in Pavle Radič se sicer pogosto sestajata in hodita na dvor, ali reči se še ne more, kdaj bo sporazum sklenjen in kako bo izleđal. Hrvati so sestavili svoje pogoje in zelo popuščajo, da je opazati med radičevci znake razdora. O spornih mandatih Radičeve stranke se bo razpravljalo ta teden. Predvsem pa je Hrvatom pri srcu Radičeva usoda.

Nemčija. Izvolitev Hindenburga državnim predsednikom inozemski tisk ni pozdravil in opozarjal Nemce na posledice. Posledice se že čutijo na zelo neugodnem zunanje-političnem položaju. Prej je bila angleška diplomacija močno na nemški strani, zdaj pa se je zopet približala Francozom, da se rešuje nemško razorožitveno oprašanje v Nemcem neprijaznem duhu. Isto je glede izpraznitve kölnske cone. Pa tudi na gospodarskem polju je veliko škoda. Veleindustrijalec Stinnes bi imel dobiti v Ameriki kredite, katere pa po izvolitvi Hindenburga Amerikanci niso hoteli več dati, da se nahaja ta ogromni koncern pred razpadom. Težek udarec za Nemce. — Antanta je predala Nemčiji razorožitveno noto. Poslaniška konferenca je ugotovila, da je Nemčija izpolnila reparacijske dolžnosti, da razorožitev ni zadostno izvedla, da vsled tega niso dani pogoji za izpraznitev kölnske cone, ki bi se imela izprazniti v avgustu, in da se izprazni šele potem, ko bodo vsi predpogoji izpolnjeni.

Bolgarski pokolji. Vlada hoče menda vse uničiti, kar ne trobi v njen rog in ne odobrava nasilja. V Varni je bilo dosedaj aretiranih 144 oseb, med njimi dva odvetnika, 1 duhovnik, 13 uradnikov, 20 oficirjev in 2 učitelja. V Plovdivu je bilo od prekega sodišča obsojenih 7 ljudi na smrt in večalih. Odvetnik Gačev je bil od policije aretirani in nato ustreljen, ker je skušal pobegniti. Vlada se sploh rada poslužuje izgovora, da je ta in ta hotel pobegniti in bil med begom ustreljen. Na ta način se da marsikatera neljuba osebnost spraviti na drugi svet. Nasilstvo je zavzelo že take meje, da je bil aretirani celo minister sedanje vlade Stojančev; ker je prijatelj zemljedelcev, ga sumijo zveze z atentatorji. Pred nekaj dnevi je bil v Sofiji ubit vpokojeni general Ličev. V Čustendilu je bil ubit pop Lidžikov. V Ruščuku je bilo ubitih od bombe 15 oseb. — Antanta je dovolila Bolgarski zvišanje armade za 10.000 mož za dobo enega mesca, da se potlači vstaja. Sedaj je hodil bolg. zunanji minister od vlade do vlade, da bi dosegel podaljšanje roka za razorožitev, pa je povsod slabo naletel. Nobena vlada neče o tem kaj slišati. Tudi Društvo narodov zahteva razorožitev. Posebno pa Angleži obsojajo nasilstva.

Nemiri v Šanghaju na Kitajskem. Glasom poročil je izbruhnili te dni v Šanghaju resno gibanje proti inozemcem. Mob je pobil dva angleška policista ter poskusil naskočiti policijsko postajo. Policija je oddala par strelav preko glav napadalcev, da bi jih prestrašila. Ko to ni pomagalo, je ustrelila v razburjeno množico. Dvajset oseb je obležalo mrtvih, mnogo pa težko ranjenih. Trideset kolovodij, ki so večinoma dijaki, je bilo aretovanih. Množica je ubila s kamni enega policista. Pozneje so se nemiri ponovili. Ko so hoteli navaliti na policijo, je vporabila požarno brizgalno. Dijaki so pričeli metati kamenje, nakar je policija zopet streljala. Pet demonstrantov je bilo težko ranjenih. Dijaki so sklicali shod ter prisili predsednika trgovske zbornice, da je podpisal poziv, s katerim se proklamira generalni štrajk. Dalje so sklenili na shodu več resolucij, med drugim proglašajo bojkot inozemskih bank in novčanic, zahtevajo kontrolo mestne policije, ki naj jo vrše Kitajci, odstranitev inozemskih vojnih ladij, izpustitev aretovanih kolovodij, kaznovanje „morilcev“ dijakov in delavcev, odškodnino za „žrtve“ nemirov in začasno pre-

ložitev izterjavanja mestnih davkov. — Eden od govornikov je govoril tako razburjeno, da ga je zadela sredi govora kap in se je zgrudil mrtev na tla. V Šanghaj je poslanih več inozemskih bojnih ladij. Amerika namerava izkrcati v zaščito svojih državljanov 2000 mornarjev. Isto store Francozi. Vstaja se je razširila tudi na druga mesta Kitajske. Ves železniški promet je ustavljen. Začasno stavka 100.000 delavcev, katerim so se pridružili tudi dijaki. Vstavev je bilo dozdej ubitih 61 in 65 težko ranjenih.

DOMAČE NOVICE

Djekše. Zelo redko se oglasimo mi Djekšani, toda včasih se pa vendar tudi pri nas pripeti kaj zanimivega, da ni mogoče molčati. Izvolitev Hindenburga nemškim državnim predsednikom je tako močno vplivala na našega nadučitelja, ki je obenem organist, da je na dan sv. Florijana začel z nemškim petjem, ki se naprej ponavlja. Komu na čast vendar to? Sv. Florijan proti slovenskemu petju doslej še ni protestiral, tudi Hindenburga ni ščegetalo, pač pa one, katerih pokorni sluga je naš nadučitelj in organist. G. nadučitelj je pozabil na besede, ki jih je izrekel isti dan govornik Landbunda: Tistega Boga in tistih šeg, ki so jih imeli naši očetje, se moramo držati. In slovensko petje v naši cerkvi je tudi ena prastarih navad naših pradedov, ker se nihče ne spominja, da bi bilo sploh kedaj drugače. Znano je, da je najmarljivejši agitator za Landbund g. nadučitelj, a se niti on ne drži načel zveze. Za nas pač ni treba vlačiti landbundske nauke k nam, mi jih prav lahko pogrešamo. G. nadučitelj se ne ozira ne na želje dušnega pastirja ne na želje faranov in pozablja, da živi od nas. Čudimo se, da se je nemško petje šele sedaj vpeljalo. Zakaj ne že prej, če je taka potreba, ko je vendar že več let enoinisti organist, farmani pa tudi. Slovenci smo bili prej tu, predno smo nadučitelja poznali, in bomo tudi zanaprej ostali. Zahtevamo pa petje po stari dješki navadi in ne po naročilu Heimatbunda.

Sele. Veliko so nam svoj čas obljubljali, da bodo posestva, ki so bila prodana veleposestnikom, šla zopet nazaj na prodaj po postavi t. i. Wiederbesiedlung. Nekateri pa že kar takrat niso prav verjeli, da bi bilo iz tega kaj. In prav so imeli. Od vseh 11 kmetij naše občine, ki so last veleposestnikov, je agrarna oblast v Celovcu priznala le eni, da spada pod imenovano postavu, namreč pd. Hajnževi v Sred. Kotu, ki je last Voigta. Za njo sta se potegovala neka pašna zadruga iz Svetne vasi in domačin Jurij Male, najemnik Vakovnikovega posestva. Ta je ugleden, trezen in pameten mož in dober gospodar. Ima sedaj 17 glav živine in 2 konja, vse gospodarsko orodje in bi z družino, ki šteje 8 otrok, od katerih so razum dveh že vsi šoli odrasli, na takem posestvu lahko prav dobro gospodaril. Vsak bi mu privoščil, da pride do lastne hiše, tembolj, ker ne bo več mogel dolgo ostati kot najemnik na dosedanji kmetiji. A deželna agrarna oblast ga je kot prosilca zavrnila in določila zadrugo iz Svetne vasi kot kupca kmetije in sicer s tem razlogom, da je Hajnževa kmetija posebno pripravna za pašo in bo tako od zadruge gospodarsko bolj izrabljena. Gotovo ima tudi vsaka pašna zadruga pravico se potegovati za taka posestva, a da bi bil ta razlog, ki ga navaja oblast, zadosten in temeljit, ne moremo pripoznati. Morebiti so pri tej odločbi vplivali tudi drugi, namreč politični razlogi. Resnično, tako, kakor pri Hajnževi kmetiji, si „zopetne naselitve“ nismo predstavljali. Kdo bi se potem čudil, da ima ljudstvo do oblasti, posebno do agrarnih, vedno manj zaupanja!

Dholica. Odkar izhaja naš list, se z Dholice v njem še nihče ni oglasil. Število zavednih Slovencev je tukaj pač le malo in je treba trdne volje in velike sile, da vzdržimo močan nasprotni pritisk. Vsako narodno gibanje je seveda popolnoma nemogoče, ker prvič nimamo voditeljev, sami pa smo preslabi, drugič pa bi si nakopali mnogo trpljenja, ker bi nas začeli naši prijatelji kruto preganjati. Kdor sam živi v takem kraju, ta si ve predočiti naš položaj.

Dobrla vas. (Kam jadramo?) Živimo v zelo slabih gospodarskih razmerah, tako država kot posameznik posebno pa kinet. Davčni vijak ga hudo pritiska. Človek bi mislil, da se mora v tako žalostnih razmerah vsak zavedati resnosti položaja in do skrajnosti varčevati, pa temu ni tako. Pijančevanje in plesi so bolj na dnevnem redu kot kdaj poprej. Dež. vlada okrajna glavarstva, občine in orožništva to ne vidijo, bolj važne zadeve zanje so: odstranjevati slovenske napise, nadzorovati nedolžne igre in društv. prireditve sploh in sploh preganjati zavedne Slovence. Najbrže bo nemški stranki in nemškimi oblastem to šele prav, kajti s niančevanjem in nemoralnostjo raste obenem neznačajnost in ravno od tega se oni v slovenskem delu držijo pokonci. — Kar se dogaja v naši občini, posebno pa v spodnjem delu, to pa presega že vse meje dostojnosti. Na primer v Pribli vasi: popivanje, keglanje za visok denar, na koncu pa prepir, pretep z noži in pobijanje oken in vrat. Kaj bo s tako mladino? Pametni vaščani pravijo, da bi bilo najbolje tako gostilno zapreti. Opozarjamo nato okr. glavarstvo! Tudi v Kazazah ni za las boljše. Terno pa so zadeli Humčani. Nameravajo nabaviti nove zvonove, zato so napravili menda novo gostilno ter določili, da gre en del čistega dobčka za zvonove. To se pravi pospeševati pijančevanje in razuzdanost mladine. In „žegnana“. Kako se ujema: dopoldne se moli za blagoslov žitnega polja, popoldne pa se na najgrši način skrmni vse kar je božjega in poštenega. Oštirji delajo lepe „kšefte“, ljudstvo pa obubožava in mladina se pokvarja.

Ruda. (Birna.) Že 15 let ni bilo take slavnosti pri nas, kakoršno smo imeli dne 19. maja. Bila je birna. Ker je bil prav lep dan, je prišlo veliko ljudstva od blizu in daleč in tudi birmancev je bilo precejšnje število. Pridigalo se je nemško in slovensko. Slovenska pridiga je pri nas redkost, zato je nas tem bolj razveselila. Marsikateremu se je med pridigo stožilo, ko smo slišali, da „branite vero in cerkev pred vsakimi napadi sovražnikov cerkve, krščanski moške in žene stopite na plan, vzdržite mladino, da se ji bo vcepila v srce prava krščanska ljubezen“. Ravno to nas najhujše boli. Kaj bo iz take mladine, ki nikdar ne sliši lepega nauka v svojem jeziku; priučenega in vsiljenega pa ne more tako razumeti ne v šoli, še manj pa v cerkvi te germanizacije. Ne vemo, kaj smo se pregrešili, da ravno mi na Rudi moramo nositi ta neizprosni in težki jarem. Se še spominjamo, ko so gosp. Starc zadnje nedelje rekli pri pridigi: Ker vidim, da nekateri zaradi mene nočejo iti v cerkev, rajši grem od tod, predno bi imeli biti zavoljo mene pogubljeni. In gosp. Laure se tega ne zaveda, da bo pogubljena posebno mladina, ko ne zna več družega kakor popivati, pretepati, ponočevati in pa ta priljubljeni ples, za kar je bila sedaj meseca maja lepa priložnost; prej so opravljali zvečer v cerkvi majniško pobožnost, potem pa so hodili na ples skupaj fantje in dekleta.

Grebinski kloster. Po blagoslavljanju zvonov po Veliki noči smo obhajali 18. maja drugo slovesnost, sv. birmo. Radosti nam je utripalo srce, ko smo imeli v svoji sredi Prezvišenega. Za obe dobro uspeli slovesnosti se imamo zahvaliti predvsem zvonškemu odboru za velik trud in vstrajnost, pridnim dekletom, ki so obakrat ovenčale cerkev in prisostvovali slovesnostima. Hvala vsem dobrotnikom in darovalcem, vsem duhovnikom, posebno domačemu g. župniku in ključarjem za veliko požrtvovalnost. Bog naj povrne vsem obilo!

Žihpolje. (Prvo sv. obhajilo.) Stare navade se vračajo. Že desetletja otroci niso imeli te sreče, da bi mogli pristopiti svečano prvič k obhajilni mizi: vsi z gorečimi svečami. 24. majnik je bil za našo deco in njih stariše svečan dan. Belo oblečene deklice in praznično oblečeni fantje z lučicami so prvič sprejeli sv. obhajilo. Čg. dekan je imel med mašo krasen nagovor v slovenskem in nemškem jeziku na o troke in stariše. Vse je ganjenosti jokalo od radosti. G. dekanu naša najsrčnejša zahvala.

Št. Rupert pri Velikovcu. (Novi dušni pastir.) Dne 25. maja smo dobili novega dušnega pastirja v osebi čg. Valentina Brandstätterja iz Železne Kaple. Topot je šlo prav po heimat-

dienstovem receptu: „Aussi mit die Krainer,“ ker Križaj je bil Kranjc, tedaj umeten Nemeč. Le nekaj tednov čez štiri leta je pastiroval tukaj in že je opaziti velike razvaline na verskem polju v naši fari: iz mnogoštevilne Marijine družbe je postal klavern Jugendbund. V časih smo spremljali neveste z Marijino zastavo k poroki, sedaj pa z jugendbundovo, včasih so imele neveste nedolžnosti na glavi, zdaj jim Jugendbund pa s hovjem nastilja tla. Bog in ljudje so še ravno isti, navade pa so drugačne. Vsa čast ključarjem, ki so za dostojen sprejem toliko storili, novemu dušnemu pastirju pa kličemo na mnoga leta ter jih iskreno pozdravljamo. Skupno bomo molili za vse sovražnike našega naroda, vere in duhovnikov, da se k nam zopet povrne ljubi in dragi mir.

Škocijan. (Razno.) Iz Rude je prispela k nam žalostna vest, da so tam ob veliki udeležbi ljudstva na Križno sredo dne 20. majnika pokopali Borovnikovega brata Andreja Slugovc, prevžitkarja na Halejevi hiši v Klopincu. Rajni je bil ves čas zaveden krščanski in slovenski mož, radi bolne noge veliki trpin, ki je s pravo Jobovo potrpežljivostjo prenašal svoje večkrat hudo trpljenje. — K svojemu blagemu možu, Hojaževemu Franceju Kačnik se je gotovo v srečno večnost preselila njegova dobra žena Marija; dne 24. majnika popoldan so jej pripravili železničarji in drugi v velikem številu lep pogreb. — Dan navrh, dne 25. majnika, smo imeli pri nas komisijo radi potrebnih poprav pri cerkvi na stolpu in kopališčni ograji. Stroški so proračunjeni na 5300 šilingov. V stavbenem odboru so Fr. Lužnik, Vovnik kot načelnik, Jan. Škof-Kuster, Rok Laker-Kos, Jos. Rabl-Majer in kot zastopnik dobrovelske občine tamošnji podžupan Blaž Kranjc-Ruš v Zgornjem Podgradu.

Drava. (Razno.) „Bodi luč!“ je rekel začetkom Bog in bila je luč. Tudi naši Brjani in Vognjepolčani so se to zimo naveličali teme, petroleja in sveč in so pogumno djali: „Elektrika, priteci tudi k nam!“ in pritekla je. In izbe so svetle ko solnce nad Jeko. — S pridnim in napornim delom so pogorelci v Vognjem polju s priznanja vredno pomočjo vse okolice svoja pogorela poslopja deloma spet postavili, deloma so dela še v teku. Da bi mogli kmalu vse srečno dokončati! — Prvi sneg je to leto padel še le 20. svečana, vredno, da si to vsak zapomni. — Dobili smo novega vaščana, spoštovanega gostilničarja g. T. Resmana, pd. Kreuzwirta, bolj pevca ko pivca. Dobrodošel! — Nehote in nenadoma se je na šentjurjevo nedeljo z ladjo-prevoznico 10 oseb z farnim soprovizorjem vred srečno odpeljalo po visoki Dravi. Pristali so tam, kamor niso bili namenjeni. Kaj ne, pri najboljši volji se ti navidezno popolnoma gotova reč včasih ponese, da še veš ne, kam da gre. Drava je pač svoja frava! A Janez Nepomuk in vsi drugi vodni patroni so neprosto voljne veslače rešili pred vodnim možem. Hvala jim imenom vseh! — Meseca julija bo obhajala naša fara slovesnost nove sv. maše, ki je morda še ni obhajala, odkar obstoji (1787). — Polje pa vse zeleni, klasje pa bujno cveti, Oče nebeški, oh, daj kruha za leto dni vsaj! —g.

Dobria vas — Kokje. (Požar.) Na binkoštni pondeljek opoldne so zažgali otroci pri Popreju v Kokju eno veliko kopico slame. Dobro je bilo, da ni bilo vetra, drugače bi bila v nevarnosti cela vas. Najbližja lovanška požarna bramba je bila takoj na mestu ter zasluži vso priznanje, zatem tudi dobrolska, da se je ogenj kmalu pogasil. Stariši, gospodarji in gospodinjice, pazite bolj skrbno na otroke, skrivajte pred njimi vžigalice, da jih ne dobe v roke, kajti v veliko slučajih so otroci krivi velikih požarnih nesreč, ki spravijo toliko ljudi v bedo in trpljenje. —

Kamen. (Požar.) V četrtek dne 28. majnika proti večeru se je zgodila v Zedinji vasi velika nesreča. Medtem ko so odrastli napravljali steljo, je doma Lenčka pripravljala za večerjo, so se vnele v dimniku saje. Ker ni bilo nikogar, ki bi ogenj zadušil v kali, je isti izbruhnil in kmalu je pogorela hiša in hlev. Sreča, da je bilo mirno, ker bi veter zanesel ogenj na sosedne hiše in bi gotovo pogorela cela vas. Poslopje je bilo sicer zavarovano, a je škoda tem večja,

ker je zavarovalnina veliko manjša in je gospodinja pri požaru zgubila veliko denarja. — Naš zvon bode kmalu dospel; zdaj se nahaja na gospodarski razstavi v Beljaku in vzbuja tam občeno pozornost. Kako mogočno in lepo še boče neki donel iz našega zvonika na prijazni višini čez podjunsko lepo pokrajino.

Dholica. (Požar.) Dne 21. maja ob pol dveh zjutraj je nastal silen požar v Poddobju, kjer je zgorelo 5 hiš z gospodarskimi poslopji vred in ena kajža. Vsled vrtinčastega vetra je bila bliskoma cela vas v ognju, da je bilo mogoče rešiti samo živino in nekaj strojev; dva stroja kuretina in gospodarsko orodje je zgorelo. Nekateri so zelo nizko zavarovani. Kako je ogenj nastal, še ni ugotovljeno. Škoda je velika.

Grebinj. (Razno.) Dne 20. aprila je bilo vse pripravljeno, da se pretepe nek Slovenec, a ker se je pre pametno vedel, sta napadalca zbežala. — Dne 19. maja smo pa pokopali Kuncerjevo hčerko, katero je povozil vlak. — Sicer imamo pa zdaj najlepši čas in hodimo pridno s procesijami v sosedne fаре, kjer saj slišimo lepo slovensko petje, česar v slovenskem Grebinju ni. Pevci sicer znajo, to so pokazali v Grebinjskem kloštru z lepo zbranim petjem, ali doma se pa menda bojijo pevci in orgle velikega valpeta, ki ne gre nikdar v cerkev in misli, da Grebinj z enim prstom vlada. — Če nam že davki vse vzamejo, vsaj materinega jezika naj bi se nas ne oropali in verskih resnic. — Zdaj pridno merijo novo železnico. Pravijo, da pojde v Roje, spala bo pa menda v Morakovi štali. — Jezero letos močno narašča in bodo ribe kmalu same priplavale na trg v Grebinj.

Jezerko. 27. maja je tukaj umrla stara Štularjeva mati Alojzija Weisseisen, daleč okrog znana bivša posestnica Štularjevega posestva in gostilne pod Jezerkim vrhom. Ceravno že 84 let stara, je bila vendar še do zadnjega bistrega uma in dobrega spomina in marsikaj zanimivega iz prejšnjih časov je znala povedati. Do ubogih je bila prav dobrotljiva in rada jim je podarila, kar je le mogla; posebno naklonjena pa je bila ubogim študentom in vitezom iz Reberce, ki so včasih na lastnih svojih „čižmah“ prijezdili na Jezerko in v njeni gostilni prenočevali. Ljubeznivo jim je postregla in kar je bilo glavno, „nič rajtala“, samo za „božji lon“. Njenega pogreba se je udeležilo veliko ljudi iz Jezerkega, Železne Kaple in Bele. Štirje duhovniki so rajno mater spremljali k zadnjemu počitku, med njimi njen lastni sin, g. Franc Virnik, kanonik in župnik v Št. Jurju pri Celovcu, ki je vodil kondukt in opravil običajne pogrebne molitve. G. Franc Šenk, duhovni svetnik in župnik v Št. Jakobu v Rožu je za rajno govoril na grobu lepe in ganljive besede; primerjal je mater solncu, ki zemljo razsvetljuje in ogreva. Ravno tako je rajna mati z lepim svojim vzgledom svetila celi družini in jo ogrevala s svojo pobožnostjo. Srečna vsaka družina, ki ima dobro krščansko mater. — Tri tedne pred njeno smrtjo je pri Štularju umrl njen sin Janez Virnik na pljučnici, ki je pomagal pri gospodarstvu. Naj obema sveti večna luč! Težko prizadeti in ugledni Štularjevi družini pa naše iskreno sožalje!

GOSPODARSKI VESTNIK

Novo šilingovke. Sedanje šilingove novčanice se pogosto in ostro kritizirajo tako glede neokusne izdelave kakor glede barv, ker jih je lahko zamenjati. Zelo pogosto se pripeti, da se da mesto 100 šilingov 10 ali obratno. Zato se misli na izdajo novih novčanice, ki bodo imele na drugi strani pokrajinske slike. Razen tega bodo imeli novi bankovci različne barve, da bo zamena težja. Tudi oblika bo nekoliko manjša, da pojdejo nezložene v listnico navadne velikosti. Novčanice po 5 šilingov pridejo 8. t. m. v promet in bodo 153 mm dolge in 81 mm široke. Njih oblika nikakor ne bo praktična. Pa bi raje prej boljši denar izdali in ne bilo bi ga treba zopet zamenjavati za novega in delati zmešnjava. Seveda morajo imeti delavci tudi kaj dela.

Celovski trg. Zelje (kilogram) 60—70 g, glavna solata 50—60 g, endivija 60—70 g, ze-

len grah 90 g do 1 Š, čebula 70 g, česen 4,40 do 5 Š, špinača 60—70 g, krompir letošnji 60 do 80 g, jabolka 40—80 g, mleko (liter) 45 do 50 g, sladka smetana 2,80—3,20 Š, kislá smetana 2,40—2,80 Š, čajno maslo 6,20—6,80 Š, maslo za kuho 5,60—6,20 Š, skuta 1,60—1,80 Š. Jajce komad 13—15 g. Strd kg 3,60—4 Š. — Živina: voli 1,20—1,60, biki 1,10—1,50, krave 1—1,40, telice 1,10—1,50, klobasarice 0,80—1, teleta 1,20—1,60, mesne svinje 1,80—2, pitane svinje 2—2,40, ovce 0,80—0,90 šilingov za kg žive teže. Prašiči 20—30 Š komad.

Velikovški trg. 3. VI. Prignalo se je: 3 bike, 26 volov, 8 juncev, 92 krav, 3 telice, 3 telet, 150 pujskov, 3 svinje, 12 koz, 163 ovac in 20 konj. Tržilo se je dobro. Cene: biki (kg žive teže) 1—1,10, voli 1,20—1,30, junči 1,10 do 1—1,30, krave 1—1,30, telice 1,70—1,80, pujski 2—2,30, svinje 2,50, koze 0,60—0,80, ovce 0,70—1 šiling. Konji po 600—1000 šilingov eden. — Žito: pšenica 51 g, rž 47 g, ječmen 42 g, oves 41 g, koroza 33 g, krompir 20 g kilogram.

Borza. D u n a j, 8. junija. Dinar 1168 kron, českosl. krona 2099, lira 2827, švic. frank 13.753, dolar 70.600, nemška marka 16.879.

RAZNE VESTI

Drobne vesti. Schulverein je izgubil pritomnemškonacionalistične banke Deutsche Bodenbank 526 milijonov naših kron. — V Jugoslaviji dobi vsaka občina svojo telefonske postaje. — „Freie Stimmen“ ne morejo preboleti dejstva, da se je dovolilo bivšemu našemu poslancu Grafenauerju kratko bivanje na svojem domu. — V japonskih predilnicah so se delavci uprli. — Obmejna občina mesta Radgona zahteva priključitev k Nemčiji. — Deželni šolski svet je prekrstil Slovenji Šihel v „Šmihel ob Krki“. Tako hočejo zbrisati sledove Slovanstva. — Učitelja Lorenc Just v Borovljah in Maks Smrekor v Škofičah sta napravila izpit iz slovenščine. Ali res obvladata slovenščino, se bo izkazalo. — Metallumkonzern, ki je zapravljal državno premoženje v Wöllersdorfu, stoji pred sodiščem. Obtožbe so težke. D bi se pošteno kaznovali oni, ki izmozgavajo naša podjetja! — Zvezni predsednik dr. Hainisch je prisostvoval otvoritvi beljaške gospodarske razstave in si ogledal tudi Ziljsko dolino. — Državni proračun za junij izkazuje 69,25 milijona šilingov dohodkov, 92,40 milijona izdatkov z investicijami in obresti, tedaj primanjkljaj 13,11 milijonov šilingov. — Železniška nesreča v Budimpešti je zahtevala 12 žrtev in 45 potnikov poškodovala. — Na Moravskem je udarila strela v skupino 20 ljudi: ena oseba je mrtva, 11 hud ožganih, 3 so oglušile. — Italijani so našli na Tirolskem le 195.650 Nemcev, v Julijski Krajini 258.944 Slovencev, 92.8000 Hrvatov in 4185 Nemcev. — Enajstletna krava dr. Hainischa je dala lani 10.268 kg mleka s 3,8% maščobe (425 kg sirovega masla). — Nevilhta 3. t. m. je na Zg. Avstrijskem uničila 6 posestev in skoro celo žetev. — 30. maja je bilo na Koroškem podpiranih 2025 oseb. Na Štajerskem je vdarila strela v samotno drevo pod katerim so vedrile 4 osebe in vse ubila. — V Avstrijo se je priselilo lani 9697 delavcev. — Jugoslovanska manjšina v Italiji je ustanovila „Slovansko društvo za Društvo narodov“.

Listnica uredništva.

Rožan 100. Krščanski socialci naj se zato zanimajo. — **Podjunčan.** Povestica pride o priliki. —

Tovarniška zaloga usnja

Julius Blass

Celovec, Novi trg šte. 4

Ima v zalogi vse kožne izdelke ter kupuje in prevzema v delo sirove kože.